

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u krajevima zapadnoevropskim od 6. i 7. lista po cijeni od 10 helara
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od 12 helara
Iznos ovog područja po cijeni od 12 helara

Mjesečna pretplata:

U Beogradu i u krajevima zapadnoevropskim od 6. i 7. lista za jednu i otpramo po 2.50
U Beogradu sa dostavom u kuću 3.50
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji 2.50
U ostalim krajevima Austro-ugarske monarhije i u inostranstvu 4.50

Oglasi po cijeni
Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje pretplata Topličina vena broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon br. 248.

Urhovni vojni gospodar.

Rijetko je kada slava kojega monarha bila u isto vrijeme i slava njegovih naroda, kao 4. novembar 1917. Dok u venecijanskoj dolini i na gornjem Tagliamentu gruvaju topovi, dok se od Juljskih alpi pa sve do mora viju pobedonosno zastave saveznih središnjih vlasti, dok se poklik oduševljenja orl cijelom srednjom Evropom, a srca svijtu burno kucaju puna blagodarnosti — sred ovog vremena radosti i oduševljenja dviju država, koje su usko skopčane u dobru i nevolji, slavi Njegovo Velicanstvo car i kralj Karlo svoj imendan. Sama svjetska povijesnica položila je mladom vladaru najljepši dar: lovorike pobjedioca. Car i kralj Karlo iz vlastite je snage dodao najnoviji list slavnoj kronici svoga uzvišenoga doma; probudjene na nov život zablataše novim slajem sve uspomene na slavne dane sa Asperna i sa Custozze. Car i kralj Karlo jeste i ostaje vodja u borbi protivu latinske podlosti i jednovremeno svjetao simbol prava i vjernosti, za koje toliko hiljade liju svoju krv.

Dvojako značenje leži u pobjedama posljednjih sedmica i u tome, što je vladarevo ime za vječita vremena vezano za njih. Jer više no ista drugo dokazale su ove pobjede, izvojevane u četvrtoj ratnoj godini, da austro-ugarska monarhija čvršće nego ikada do sada stoji na pouzdanom tlu zbilje. Evo već više od godinu dana, da se protivnici središnjih vlasti ubiše dokazujući, kako dunavska monarhija počine da se raspada, a kada bi čas na sjevernom, čas na južnom bojištu sve novi i novi uspjesi donosili iznenadjenje za iznenadjenjem, protivnici bi to uvijek tumačili posljednjim očajnim naporima samrtnika, koji se s dušom borili. Neiscrpni su bili argumenti, što su ih iznosili fondonski, pariski i rimski vlasnici. Pri tome oni baš ni najmanje nijesu vodili računa o istini, a kada ne bi našli ničeg novog iz ono nekoliko neutralnih izvora, oni bi na-prosto pribjegli svojoj mašti i izmišljali najludje bajke, drske izmišljotine, od kojih se mora crveniti od stida svaki čovjek bez predrasuda. Uporno i sistematski oni su u svojim izvještajima prikazivali svijetu Austro-Ugarsku kao državu, rastrojenu do nemoći unutarnjim stranačkim trzavicama, kao državu, koja samo još krajnjim naporima prikuplja svoja borbeni sredstva u ljudima i ratnom materijalu, kao državu, na čijem se pragu već javlja

tamnooka avet gladi, a pod čijim spoljnjim velom već tinja iskra narodnog nezadovoljstva. No kada ta sredstva nikako nijesu „palila“, pošto je monarhija i nadalje ponosita i vedra čela stajala pred svijetom, pribjegli su u sporazumnoj taboru tvrdjenju o razdoru među članovima četvornoga saveza, da bi prikazali u srednjoj Evropi kao istinito onakovo stanje, kakvo naprotiv prijeti da nastupi među samim sporazumnim silama. No i ova nova sumnjičenja naišla su u Beču i Berlinu na istu onakvu prisebnost i mirnoću, na istu čeličnu ustrajnost na bojištima, kojom su središnje vlasti uvijek odgovarale u takvim slučajevima. U prkos svemu tome nastavljali su zapadnoevropski imperijalisti da proriču skorostrom srednje evropskoga saveza, prikazujući njegovu gotovost za mir kao jasan simptom malaksalosti. Pa kada sve to nije pomoglo izbacilo je Wilson u ime svojih jednodijelnika „najjači adut“, od kojega se nadao najboljem uspjehu: na sav glas je rastrubljena lozinka o slobodi naroda i o svetom pozivu demokracije, preko kopna i mora orio se ubojni krik, kojim su htjeli okrnjiti tradicionalni oblik vladavine u Njemačkoj i Austro-Ugarskoj i potkopati dva silna prijestolja, koji stoje kao stijena. No taj se pokušaj izjalovio.

Car i kralj Karlo, pobjedonosni vodja i skromni vladar, ovih dana je svojom britkom sabljom smrslo konce svima izmišljenim bajkama i sebičnim oslobodilačkim namjerama monarhijskih protivnika. A danas hna riječ ta britka sablja, koja je isukana iz korica radi odbrane i koja je morala postati strah i trepet protivnicima, koji su našli što su tražili, ta starodrevna, vjerna, sveta tri put blagoslovena sablja, na kojoj se pored biljega slavne prošlosti rumeni i svježa krv ponosite i svijetle sadašnjice. Sablja govori glasnije i rječitije nego li što mogu govoriti državnici, a iz njenog odlučnog zveketa nazire se nešto kao umiljato brujanje dalekih zvona, koja obavljaju mir. A u njenom djelu imaju učešća svi bez razlike: oni koji kod svoje kuće trpe bez roptanja ratne nezgode, oni koji danju i noću neumorno kuju njenu čeličnu ostricu, junaci, koji je zarivaju protivniku u grudi i ljudi, koji joj ukazuju kuda treba udariti. To je sablja cara i kralja Karla, ukras što mu ga podariše njegovi narodi, izrađen od najboljeg i najplemenitijeg čelika, nesalomljiv mač, što ga izliše u sloznom i zajedničkom radu.

Prodiranje u gornjoj Italiji.

Čete središnjih vlasti prešle preko rijeke Tagliamento. — Do sada zarobljeno više od 200.000 Talijana, a zaplijenjeno preko 1800 topova. Krvavi gubitci Talijana iznose 250.000 ljudi.

Izvjestaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 3. novembra.
Talijsko bojište:
Položaj je na Tagliamentu ostao nepromijenjen.
Broj zarobljenika je prešao broj od dvije stotine hiljada. Broj zaplijenjenih topova je porasao na 1800. Poblizi podatci mogu se doznati istom poslije tačnijeg brojanja.
Istočno bojište i Arbanija: Nepromijenjeno.

Njemački izvještaj s talijskog bojišta.

Kb. Berlin, 3. novembra.
Nikakvih većih borbenih djelatnosti. Do sada je izbrojeno više od 200.000 zarobljenika i više od 1800 zaplijenjenih topova. Pličen na mašinskim puškama, spravama za bacanje mina, automobilima, kolima i ostalom vojničkom materijalu ne da se još ni iz bliza ustanoviti.

Prvi zapovjednik glavnog stana: pl. Ludendorff.

Poslije katastrofe na Tagliamentu.

Novi talijski poraz.
Kb. Beč, 3. novembra.
Iz glavnog ratnog stana za štampu javljaju:

Poraz Talijana postaje sve strahovitiji. Začevom Gemona, u čiji su tvrđavinski pojasi naši strijelci jurisem prodrli još 28. oktobra, i padom mosne brane kod Pinzana, prešla je cijela istočna obala Tagliamenta u ruke saveznika. Kod posljednjeg mjesta pretrpali su Talijani, dajući jak otpor, ponovo težak udar. — 50 časnika, među kojima i zapovjednik brigade, i preko 3000 ljudi pali su u ruke njemačkih četa. Pojedini bataljuni, koji su u mjestima oko Latisana davali otpor, voćim dijelom su uništeni. Lijepo vrijeme, koje je sad nastalo, polpomaže operacije.

U Arbaniji su izvršena preduzeća protiv talijanskih četa, koje se nalaze u prostoru duž rijeke Vojuše. Iako je rijeka u ovo pozno doba godine zbog velikog izliva velika smetnja, ipak je naše preduzeće postiglo svoj cilj.

200.000 zarobljenika, 1800 topova.
Kb. Beč, 3. novembra.

Javljaju iz glavnog stana za ratnu štampu: Broj zarobljenika na talijskom bojištu iznosi preko 200.000, a plijen u topovima preko 1800.

Savezničke čete prešle Tagliamento.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Budimpešta, 3. novembra.
Javlja se iz glavnog stana ratne štampe: Naše operacije na talijskom frontu napreduju i dalje po određenoj smjeru. Na krajnjem desnom kolu naših napadačkih četa, zapadno felseke doline, Talijani se tako isto nalaze u povlačenju. Dalje niže savezničke su čete na nekoliko mjestima prešle Tagliamento i utvrdile se na drugoj obali.

Pobjedna svečanost u Berlinu.

Kb. Berlin, 3. novembra.
Juče poslije podne je u prisustvu nekoliko hiljada duša izvršeno u Lustgarteno počasno pucanje. U ulicama se kretao silan svijet u razdraganom raspoloženju. Domovi su bili okićeni zastavama. Raspoloženje na burzi bilo je juče sa svim pod uticajem novih vijesti o pobjedi. Predsjednik Reichstaga Kaempfi držao je sa galerije burze kratak govor, koji je završio sa usklikom: „Slava njemačko-austro-ugarskoj vojsci, Hindenburgu, caru i državi!“ Govor je primljen s velikim oduševljenjem. Skole danas u slavu pobjede imaju praznik.

Radost u Carigradu.

Kb. Carigrad, 3. novembra.
Vijest o novim pobjedama saveznika u Italiji, izazvala je u prijestonici ogromnu radost.

Engleski vojni kritičar o ozbiljnosti položaja.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Rotterdam, 3. novembra.
Vojnički kritičar „Daily Telegraph“ piše: Poraz i povlačenje talijanske vojske preko Tagliamenta svojilo je vojnički položaj doista vrlo ozbiljnim. Položaj je tako kritičan, kakav od bitke na Marini još nije bio. Sporazumne sile moraju upotrijebiti sve svoje najbolje pomoćne izvore radi ponovnog uspostavljanja ravnoteže, koja je poremećena upadom austro-ugarsko-njemačke vojske u venecijansku nizinu. Sporazumne sile moraju prikupiti svoje boračke snage, koje se nalaze na zapadu, otpočetki odlučne operacije, i u opšte raditi tako, kao da raspolažu sa jednom jedinstvenom vojskom.

Revolucionarni pokret u Italiji.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Zeneva, 3. novembra.
U Parisu se raširila vijest, da je u Milanu izbio revolucija, a zgrada željezničke stanice da je bačena u vazduh. Talijski konzulat u Zenevi demantuje ovu vijest.

Krvavi gubitci Talijana iznose 250.000 ljudi.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Budimpešta, 3. novembra.
Ratni dopisnik „Pesti Hirlep“ javlja, da dosadani krvavi gubitci Talijana za vrijeme trajanja sadanje ofenzive središnjih vlasti iznosi 250.000 ljudi. Talijski će poraz za Talijske postati još sudbonosnijim Kroatijom i novim prodiranjem prema Tolmezzu.

Stegemann o ratnom položaju.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Bern, 3. novembra.

U „Bund“-u piše Stegemann o ratnom položaju: Nikada udarac nije bio dublji i smrtonosniji za sklop jedne velike vojske, nego li onaj izvršen od Tolmina preko Civalde do Udine, koji je danas već dopro do Udine. Ne samo vojska generala Capella, nego i treća vojska vojvode od Aoste bjega djelimično potučena, djelimično zarobljena, s donje Soče prema zapadu, da ne bi između Udine i laguna Tagliamenta bila odsječena. To je besprimjeran strategijski slom, daleko veći nego li onaj Rumunja, jer je on za pet dana uništio dvogodišnje napore Talijana a talijansku vojsku lišio osnovne cijeloga rata.

Davno su se u Parisu riješili, da pošlu jake snage u Italiju, da bi se ponovo uspostavio strategijski položaj, čiju je krstost trebalo poznavati. Francuske čete stiće na Tagliamento, kad slom talijskog ratovanja postane nezamjenjiv. Talijsko ratovanje moglo je sporazumnim silama donijeti koristi samo tada, da se Cadorna nalazio u svojoj napadnim položajima pred Trantom i da je, ma i posredno, zagrađivao puteve za Ljubljani i Beč. To više nije slučaj. Talijski generalislim moraće se zadovoljiti time, ako ruševine svoje vojske na Soči spase iza Tagliamenta i ako bude u stanju da brani liniju Venecija-Verona.

Tobožnja „Izdaja“.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)
Lugano, 3. novembra.
„Corriere di Ticino“, list koji se iz Italije uređuje, veli o tobožnjoj „Izdaji“ talijanske vojske da je ona gataka. Istina je u tome, da Cadorna nije ni pojma imao o jačini Njemaca i o njihovom učestvovanju u ofenzivi ili o mjestu, gdje će ofenziva otpočeti. Izvanredna odvažnost njemačko-austro-ugarske vojne uprave lakim načinom je uništila sve talijanske planove.

Podlistak.

Dragan R. Milanović:

Stara majka.

U kućerku malenome
Do prozora majka sjedi,
Pa kroz prozor zamišljeno
U daljinu nekud gleda...

Dva godine već su prošle
Što u ratu se nalazi
Stinak njezin... Majka sjedi
Do prozora... Budno pazi...

Nagnula kroz prozor glavu,
Napinje si stare oči,
Tad najednom od veselja
Na staračke noge skoči.

Spazila je tamo dolje
Na ulici sad poštaru,
U susret je pošla njemu,
I pita ga majka stara: —

„Ina! za me kakve vijesti
Od mog sina, sa bojišta? —
Poštar kimnu, rukom mahnu
I prozbori: — Nema ništa! —

Nema ništa?! — starica će
Oborivši tužno oči,
Uzdahnula gorko, teško,
Na oko joj suza skoči... —

U kućerku dalje opet
Majka sjedi, suze briše;
Nagnula kroz prozor glavu
Poštu čeka i uzdiše...

Vera Jovanović (Kragujevac): Iz jesenjih dana.

I.

Na putu.

Put je bio širok i prav. Redovi kola i redovi ljudi protezali su se kao crni konac, koji je bio ko zna koliko dug. Išlo se polako, — upravo mililo, i naša kola, u jednostavnom nizu volovskih kola škripala su tiho, i odmicala, točak po točak dalje. Dva mala voćića još su žvatala i dremljivo sklappala oči, žaleći za svojim odmorom, koga su im otelei...

Dan je bio lep. Još se osećala svežina jutra, i ako je sunce odavno gregalo. Bilo je to prijatno sunce jesenjeg dana. Blago je treperilo nad varošicom koju smo ostavljali; nad drumom koji je bio zakrčen životima, nad poljem i šumom, od koga je žuta trava treperila a šuma sa hiljadama svojih boja plenila nam oči. Sve je bilo vedro, nasmejano, svetlo, sem ljudi, na čijim je blagim usnama izumrlo zvuk ratničke pesme, a zamieno ga osmeh tuge i patnje. Vukla se živa masa bez misli, bez osećanja... Sedela sam gotovo na samoj rudi, dok je naš „čičica“ ubadao male, dremljive voćiće da podju brže, i ako su im glave dodirivale prednja kola. Posmatrala sam sve to ali nisam osećala. Misliha sam daleko, daleko preko ovih sitnih ljudi i visokih brda, tamo, gde mi je ostala mladost, život, misliha sam na K. koji mi se sada, kada je bio tako daleko, prvi put učinio lep. Zamišljala sam ga u ovom lepom jesenjem danu, mrtvl-

jem nego ikada, sa prvim masama plavih ljudi koji oprezno marširaju mirnim ulicama. Da, on je već uzet! Spuštene zavese naše kuće dali su dignute? Znam, vrata su odvaljena, i gomila tih tuđih ljudi ušla je unutra, i premetala i obarala sve ono što nam je bilo tako drago, sve ono što nam je ispunjavalo život. Ko zna, i moj mali ormančić je odvaljen i hartije su se razletele po sobi. Milo mi je ako ne budu mogli ništa pročitati iz mog života. Zao mi je samo što bar ovaj ključ nisam metnula, da ga ne odvaljuju, jer ko zna kakva će gruba ruka neke ratničke mašine baratati po najneželjnim uspomena jedne osetljive sanjalice... Ali opet? zna?... I moja bašta je pogažena. Poslednje ljubice su zarivene u zemlju, a krizanteme, sa svojim prvim, lepim, cvetovima, — lomljene su.

Ja znam naš verni „Djon“, koji je od prve sije, zavukao se u svoju kućicu, mašući samo repom, sada bi besno lajao na tu nepravdu, ali je bašta nemilosivo gažena i dalje, a on, ko zna jeli živ, naš lepi, verni „Djon“, koji je voleo moje cveće i čuvao ga više nego ja. Sve je to teško i užasno ali ja nemam suza: — Bože, ko li sad sedi na mojoj klupi, čija me dužina uvek jedila? Ko zna? — Ali svedjodno!

Polako odmičemo točak po točak. Ja znam koliko ima na prednjem točku pauka, mnogo puta sam ih sada prebrojala. Oledam kako se pauk po pauk oprezno spušta na prašnjavi drum.

Iznad glava čuje se zujanje. Leno

se dižu glave, upiru se ukočene oči, da se opet bez znaka spuste. To je naš dobro poznati suri „prijatelj“, koji nam kruži nad glavom, sa svojim dugačkim repom. Vetar nam donese jače zafanje, ja nesvesno trepnem i zadržim, valjda bojeći se da nam na glave ne padne. Oshušujem fujak i tresak bombi, koji će razneti tela bez života i razglavljena kola, i spremam se da stegnem oči da ne vidim taj užas. Naša deca već plaču, i svoje suzne očiće dižu gore, i rukom pokazuju suru ticu sa dugačkim repom, koja klizi po plavom zraku, kao da uživa u tom lepom jesenjem danu...

Mati ih stišava; govori da on nije iznad nas; da je otišao, — ali ona i dalje jecaju, a u njihovim malim dušama već se radja mržnja, na tu večnu nepravdu. Pred očima im još lebdi ona slika, kada su sedeli u vlažnom podrumu, prigrljeni uz majku, na čijem su licu samo strah videli, dok su slušali tu jednostavnu zuku i zatim tresak, koji je uništavao kakvu susednu kuću. — On je polako klizio, da se opet nečujno izgubi. I sa njim je odlazio i dečiji strah. Pa i ja sam mogla sada opet slobodno gledati, i misliti na moj život, koji je ostao daleko tamo, u rasturenim hartijama otvorenog ormančića, i ugaženom cveću moje male bašte... Ali i to, kao da se sa strahom prikalo na dugački rep iscezle tice, i — otišlo. Ja nisam više imala tih mojih misli. Deca su se sad glasno smejala, i slatko jela pogaču i kajmak, koji je bio u salvetu i visio, obešen pored moje glave! Nasmejah se i ja, jer

mi izgledaše da sad potpuno ličimo na Cigane! Ali osetih i ja, silnu, glad, i slatko počeh jesti kao i deca, smelujući se, pogače i kajmak, — prstima, — bez noža i belog salвета! I to je čudno prijalo, uz škripu kola, a posle nestalog straha...

Nastala je već vrućina. Pored puta bili su mali žbunčići ili i veliki hrastovi, koji su mamili u svoju hladovinu. Mala putanijca zvala me je sebi. Pošta sam pešice. Išla sam iza kola, nemoćući preskočiti jarak koji me je razdvajao od putanijce. Pored mene su marširali, u dugačkoj povorci, ljudi žuta, široka lica, nračna, čiji se namršteni pogled gubio pod ogromnom jagnjeđom šubarom, koja je ličila na plast sena. Oledajući ih takve, ja sam, neznani ni sama zašto i odkuda, njih krivila tada za propast našu, te sirote, namučene ljude, koji su imali tupo, žuto lice, i šubare kao plastove. Ali me odmah bi stid od same sebe, — zbog toga. Bože moj, na tome putu me je sve bolelo, i sve sam odmah opraštala.

Popela sam se putanijcom, i marširala sam brže od svih ostalih, kao da sam htela da pobeđem od svijtu, i — od sebe. Putanija je vijugala između trnja i gomile krpa, koje su bile rasturene kraj puta, a svedočile o skrovnim vojničkom logorovanju. Žurila sam da što brže stignem na vrh brda, sa koga je bio divan izgled preko Rasine, koja mi je od skora bila drug. — Pored mene se čuo jank i jedan dubok uzdah. Okrenem glavu i vidim u lakmu dvokolicama, a u gomili čebađi i jastuka oficirsku šapku, natučenu na lice,

Rusija poslije revolucije.

Opet promjena u ruskom vrhovnom zapovjedništvu.

Kb. Petrograd, 3. novembra.

Petrogradska brzajavna agencija javlja: Vlada se bavi pitanjem, da vrhovno zapovjedništvo opet povjeri li Ruskom ili Bruslovu.

Pogromi protiv Jevreja.

Kb. Stockholm, 3. novembra.

Položaj ruskih Jevreja je i pod novom vladom posve nesiguran. Već od prvih dana revolucije tjeraju razne reakcionarne organizacije revnosnu hajku protiv Jevreja, koja je naročito u posljednje vrijeme postala neobično žestoka. U raznim mjestima je ova hajka imala već i svoje djeinstvo. Tako su se gonjenja Jevreja u Jekaterinoslovu, Orelu i Tambovu pretvorila naročito posljednjih dana u prave pogrome. Ti su događaji izazvali jaku brigu kod svih ruskih Jevreja.

Vazdušni napad na London.

Kb. Berlin, 3. novembra.

Wolffov ured javlja: Jedna naša vazdušna flotila bombardovala je u uspješno noću između 31. oktobra i 1. novembra vojne objekte u sredini Londona i u pristanišnim gradovima Grewes, Chatham, Ramsgate, Margate i Dover. U Londonu, Chathamu i Ramsgate izbili su veliki požari. Druge vazdušne flotile bombardovale su gradska i pristanišna utvrđenja u Dünkirchenu, kao i vojne objekte iza francuskog fronta, te su prouzročili brojne eksplozije i požare.

Svedski parlament.

Kb. Stockholm, 3. novembra.

U današnjoj vanrednoj sjednici parlamenta molio je u ime socijalističke ljevice Lindhagen za dozvolu, da može pred komoru iznijeti jednu interpelaciju, u kojoj će u sedam pitanja doznati nevolje Švedske i cijelog svijeta. Pitanja su se odnosila na to, da li je švedska vlada spremna, da barem u ime švedskog naroda, ako ne zajedno sa ostalim neutralcima, da energično protestuje protiv nesreće rata i da izrazi toplu želju naroda za mirom; dalje, da li je švedska vlada spremna, da se sama ili sa ostalim vladama izjavi protiv t. zv. diplomatskog mira, koji bi samo dao osnova za nove spоровe, kao i za promišljen, pravičan i humani mir. Komora je dozvolila interpelaciju.

Pokret za mir.

Akcija skandinavskih biskupa.

Kb. Stockholm, 3. novembra.

Svedski nadbiskup s biskupima iz Christianije i Kopenhagena pozvali su predstavnike velikih crkvenih opština različitih zemalja na međunarodnu konferenciju u Upsalu, koja će se tamo održati 14. decembra zajedno sa skupštinom, sazvanom od predstavnika neutralnih zemalja crkvenog svjetskog društva za međunarodno prijateljstvo. Ovo je društvo osnovano u Konstanzu početkom rata 1914.

Amerika u ratu.

Američki zajam Engleskoj.

Kb. Washington, 3. novembra.

„Central News“ javljaju: Sjedinjene Države pozajmile su Engleskoj 435 milijuna dolara.

Trg Viktora Emanuela u Udinama, gradu, koji je još do pred neki dan bio sjedište talijanskog vrhovnog vojnog vodstva, a koji su slavom ovdječane čete Središnjih Država zauzele četvrtog dana svoje uspješne ofenzive protiv vjerolomne Italije.

Pokret za samostalnost Irske.

Kb. Amsterdam, 3. novembra.

Novine doznaju iz Dublina, da je u distriktu Cook upušeno 50 Sinnfeinovaca. Na osnovu državnog odbranbenog zakona zabranjene su dvije skupštine, na kojima je u nedjelju trebao da drži govor vođa Sinnfeinskog pokreta, Vallera.

Bombardovanje Bitolja.

Srpski dopisni ured javio je 19. oktobra službeno: Večeras je neprijatelj vrlo žestoko bombardovao Bitolju. Izbačeno je 285 granata. Dva su lica poginula. Pričinjena šteta je znatna.

Isti dopisni ured javio je 23. oktobra: Neprijatelj je 21. oktobra silno bombardovao Bitolju i susjedne željezničke pruge. Tom prilikom je neprijatelj izbacio 450 granata. Koliko se do sad moglo utvrditi i je lice poginulo, a 4 ranjeno; 30 kuća je porušeno. U kraju grada „Sveta nedjelja“ čitave su ulice pretvorene u ruševine.

Najnovije brzajavne vijesti.

Njemački novinari u Sofiji.

Kb. Sofija, 3. novembra.

Zbog zakašnjenja balkanskog voza njemački novinari su prispijeli ovamo tek u 11 sati noću. Na stanici su ih dočekali zastupnici grada, članovi bugarskog novinarskog udruženja i zastupnici društva bugarsko-njemačkog zbliženja, kao i prestavnici dopisnog ureda. Zastupnik gradonačelnika pozdravio je njemačke novinare dobrodošlicom. Zastupnik Wolffovog ureda Tietz zablagodario je na iskrenom dočeku kratkim govorom.

Odlikovanje generala Ludendorffa.

Kb. Berlin, 3. novembra.

Wolffov ured javlja: Njegovo Veličanstvo njemački car je imenovao generala Ludendorffa poglavarom donjo-rajnskog fasilirskog puka br. 39.

Vladina kriza u Španiji.

Kb. Madrid, 3. novembra.

„Havas“ javlja: Kralj je povjerio Garciji Prietu obrazovanje kabineta narodnog sastava, koji treba da bude što više opsežan. Prieto vodi pregovore sa zastupnicima političkih stranaka, a zatim će podnijeti izvještaj kralju.

Veliki štrajk u Engleskoj.

Kb. Haag, 3. novembra.

Holandski dopisni ured javlja iz Londona: Otrprike u 80% ugljenih rudnika obustavljen je rad. 100.000 rudarskih radnika ostalo je bez posla.

Zadušnice za poginule.

Kb. Beč, 3. novembra.

U crkvi na središnjem groblju odslužio je na dušni dan zadušnice za poginule, vojni vikar biskup dr. Bjellk. Njegovo Veličanstvo je zastupao glavni inspektor vazdušnih boračkih snaga nadvojvoda Josip Ferdinand, koji je poslije svršenog bogoslužjenja položio veliki vijenac s trakama u ime Njegovog Veličanstva vrhovnog ratnog zapovjednika.

Venizelos u Rimu.

Kb. London, 3. novembra.

Reuterov ured javlja iz Rima: Venizelos je stigao ovamo.

Heinrich Mattoni d. d. Beč i Karlsbad. Glavno skladište za Srbiju: U vojnom prometu stojeća Ljekarna Protić, Beograd, Kralja Milana ulica 87.

Zadušnice.

(Dan u pokoj mrtvih).

Jedna pada u početku zime a druga u početku leta, pred letnjega Sv. Nikolu. A ta zadušnica letnja, pred Sv. Nikolu je najvažnija. To je onda kada počnu prve trešnje da zru, i kada zemlja onako već uveliko ozelenila, počne da diše, novim, letnjim žvotom. Ona je tada najvažnija zbog toga jer za nju vele: da se onda mrtvi, cele zime zatvoreni gore, na nebu, samo tada puštaju da sa neba sidju u svoje grobove i da onako gladni i željni čekaju da im toga dana dodju njihovi, živi na grob, prepoju ih, okade tamnjanom i zakite cvećem. I to zakite ih mnogo cvećem. Ceo grob da im prekriju vencima cveća i drugim zelenilom te kao da bi ih time opomenuli šta se ovamo, više njih, na zemlji zbiva i događja. Pa pored toga da im iznesu jela i pića. I to opet mnogo. Jer će im to biti dosta za celo leto. Ono, istina, da se onima mrtvima, koji su skoro umrli, iznosi jelo i piće na njihovom grobu i razdaje sirotima i ubogima svakoga praznika i nedelje, ali onima stariim mrtvacima koji su već i po nekoliko puta prekopavani iz svojih grobova, njima se samo tada, na zadušnici iznosi jelo i piće i razdaje u pokoj duša jer za njih vele: oni, onako stari, odavno umrli, već i ne jedu i ne piju: Dosta je njima posle zadušnice još samo koji pomen i molitve i ništa više...

I zaista na ovaj dan, zadušnicu, njihovi, živi dolaze. Iznose jela, pića i razdaju u pokoj duša. Na taj dan ma da muški ne idu na groblje i sama je čaršija u varoši zatvorena. Od žena ne može se proći. Iz svijlu mahala, kaplja i čaršije stižu se i idu drumom što vodi groblju. Stare žene, poštapajući se, u praznična odela, sa svećama uvile-nim u svilenim maramama zajedno sa svojim obudovljenim snahama i kćerima idu napred a iza njih nose sluge i sluškinje spremjena jela i pića. I to to-

liko spremjenoga jela i pića kao da će na groblju godinovati. Cela se kuća tada iznosi. A još, pored toga svaki čas zastajkuju žene, osvrću se i vraćaju sluge da od kuće još što god ponesu što su one zaboravile a sada se uz put setile toga (a to je obično uvek ono jelo i ponuda što je pokojnik za života najradije jeo). I tako u povorkama, iz svih mala tiskaju se i žure ka groblju. A groblje nije daleko. Ono je odmah tu, blizu do varoši. Ogradjeno zidovima, sa crkvom u sredi od koje se sam njen ungt krov i krst vidi. Veliko je i prostorno groblje. Kažu i ljudi stari vele: da se je četrnaest kolena ljudi tu isposaranjivalo! A ovo sada, petnajesto je a možda i poslednje koleno koje poćelo da se saranjuje!

A čim se izadje iz varoši i sagleda groblje odmah se oseti miris tamnjana. I, što bliže groblju, njegovim zidovima, tim jače iz njega tamnjan, plač. Po nekad, čisto vas uplaš, kao preseče — te se trzate i zastajete, — kakav iznenadan krik, cvilenje sa nečijeg groba. Ali ono odmah počne da pada i da se gubi u onoj opštoj tišini od sveta i plača.

Na kaplju grobljansku ne može da se udje. Ma da je ona velika, dvokrilna, na svod, uvek širom otvorena, ipak, kad se udje, ne može od sveta: žena, dece, slugu, sluškinja koje s korpama jela na glavi i sudovima pića u rukama, zbijene, tiskajući se, jedva ulaze i razlaze se po grobovima. A groblje? Puno. Što kažu: čitava gora od grobova. Naročito oko crkve, jedno do drugo, — kao da žele da probiju zidove i udju u samu crkvu i u oltar — grobovi znanih ljudi, bogataša, hadžija. Svuda upaljene sveće, tamnjan. Na svakom grobu beli se prostr čaršav, a po njemu poredjano jelo. Čelo groba kleče stariji, matere, a u strani mlađe: žene, sestre, i sve, unesene u plač, krijući lica od grob, plaču, nariču. Matere malaksalo, starački, a mlađe jako, zdravo. Plaču mnogo, i nekako raskomčeno, jednako nameštajući se oko groba ugodno, slobodno kao kod kuće. I to valjda zato, što ima mnogo da se plače. Mnogo se nakupilo. Cele zime i proleća. Pa sve to ima da se isplače, izjada, iskaže mrtvima. Šta se u kući, od kako je on umro, dogodilo. Koliko ko porastao, oženio se, udao. Koliko puta on, mrtvac, u snu im dolazio, te se videli, razgovarali. Kakav je došao: ljut, prek, i zašta takav? I plače se dok god traje služba u crkvi. I zato, što bliže kraju služba, tim jači, užurbaniji plač. Jer čim se svrši služba, pop počne da prepovaja grobove, prestaje plač, pošto onda nastaje deljenje, razdavanje jela i pića u pokoj duša. I to najviše prosjacima i drugim ubogim ljudima. Jer vele: da što se tad njima, za u pokoj duša mrtvih da, kao da se samim nj ma, mrtvima dalo i oni se digli iz grobova svojih i sami oni jeli, pili, krepili se. I zato čim se služba božja svrši i počnu da se crne popovske mantije preko grobova tada sve uzavri od plača. Polete kriči, praštanja i ljubljenje grobova i njihovih kistača. Tada počne ono čuveno cvilenje. Cvilenje koje se na sve strane čuje i čak u varoši dopire. A naročito mladih matera za svoje prvence. Prastajući se one padaju u neki kao zanos, rasprostirući se po grobove vijuci se, ljubeći ih i bacajući šamije, ubrađaće sa sebe.

Popovi, sveštenici prepovajaju. I to brzo, užurbano čla bi što pre prestalo cvilenje i plač. Onamo dižu čas mater, staru, samu, koja već iznemogla od plača i narančanja, poklopljena tiho cvili, onamo opet čas udovici, sestru... I tako svuda. Po gde gde bi, ali to retko, video

risa masnog pečenja, i sa pesmom i psovkama, širio se preko šume, preko niskih kuća, malih brežuljaka, — i puno vazduh. U toj toj, mračnoj noći, bio je život bujan, strastan, surov, — pun lepote i užasa, jer je srećno doba mirne bezbriznosti, sa rakijom i ukrađenim prasetom, koje je cvrčalo na rumenoj vatri, slavilo svoju poslednju noć. A taj pir, mesto muzike, dopunjavao je bezkrajno dug lavež pasa. Negde blizu otpoče neko da peva. Čulo se samo neko promuklo, nerazumljivo šištanje, a posle, malo razgovorajše, a i ostali prihvatitše, onu našu poznatu setnu pesmu:

„Jel' ti zao što se rastajemo?... Glave se počese da kreću po taktu pesme, ruke se širise kao da grle nekoga, i ti grubli, pijani ljudi, sa surovim ratnim instinktima, sada pesmom plakahu, pozdravljajući se sa dragima koje su tamo daleko ostavili... Mene steže u grlu. Na mene je uvek uticala ova setna pesma, pa ma ko, i kako je pevao. Sećam se, kad sam u školi bila, sedeći uveče za zadatkom, prošlo bi nekad kakvo šegrc, koje se vraćalo sa rada, pevajući ovu pesmu. Znam, da je uvek zadatak ostajao neuradjen, a ja bi dugo i dugo plakala i slušala tu pesmu, još tužnju u noći, malog šegrceta. — Suze same i sada počese da kaplju na kaljavu rudu. „Jel' ti zao što se rastajemo“, odjeknu mi u duši, a mnogo misli, uspomena, i mnogo bolova, ispušne već umorni mozak. „Rastajemo“, treperahu vatre; „rastajemo“, šaputahu šuma; — „rastajemo“, ponavljahu noć.

I opet mračna noć; i zvezde trepte; i niko ne čuje jauk i jecanje duša, samo „Jel' ti zao što se rastajemo...“ još drhtaše kroz noć, a zatim tišina i tma.

od koga se samo donji deo video. To je bio neki ranjeni oficir koji je jaukao od bolova, i možda dosade. „To mora da je užasno“, pomislih ja, i još jedanput ga pogledah. Izgledao mi je tako poznat, i ako je bio kao mrtvac. — Ja požurih dalje.

„Dali u njegovoj duši ima još života i nade?“ — Ja ne znam ali kad ja, koja ovako smelo, i gotovo veselo koračam, dignute glave, preko neravnog puta, — nemam nade, nemam čak ni duše za jedan bol ovome nesrećniku, čiji je život možda bio jedna velika žrtva. Da, — kažu da je život najveći pobedilac, ali ja bila sada dodala i — najsurvojlji. Idem i dalje. Jauka više ne čujem, ne čujem ni uzdaha. Još samo malo, i ja ću biti na vrh brda.

Sunce već tone. Još poslednji njegov zraci, oprastaju se, i upinju u moje znojavo i prašnjavo lice. Ja idem, žurim, a neznam gde ću. Bežim tamo od jauka, od života, bežim od same sebe!

Na vrhu brda sam! Umorno sunce zašlo na zapad. Sve je u čudnoj boji, njegovih poslednjih zraka. I sve nosi u sebi po malo umora. Samo Rasina, vesela i brza žuri dalje. O, kako i ja sada želim da sa njom žurim, rugajući se ovim rasklimatanim, volovskim kolima.

Bila sam nemoćna. Sedela sam opet na rudi i koliko se sećam, više ništa nisam želela, ništa mislila. Bila je već noć kad smo prolazili kroz neko kaljavno selo, gde smo trebali noćiti u kakvoj glupoj kućici sa jednocnim prozorom. Takvu smo je i našli. Ukaza se slika, jmeni već glavno poznata, našeg bednog seoskog života — jedna prostrana, neokrećena soba, sa neravnim zemljanim podom, i jedno-ocnim prozorčelom, koji stakla i ni je imao i kroz čiji je otvor slobodno iz-

lazio gust dim sa velikog, zidanog ognjišta, i davio se sa noćnim, jesenjim vazduhom, punim slasti i mirisa. Osim te velike vatre, u čijem se crvenom plamenu obešen kotao nije ni video, — jedne klupe, dve tronožnice i nekoliko poličica sa svim kukuruzom — više ništa od nameštaja ne beše. Uhvati me jeza, i ja se sva stresoh. I kosa na glavi mi se podiže. Htedoh da pobegnem. Ali kuda, kuda? Jedna misao mi samo senu u glavi: da umrem kraj mojih kizantema, — ali i to, kao i one dimljive police sa svim kukuruzom, izgubi se u tami i magli. Sedoh na tronog stolicu koja se malo i klatala, i tada vidoh jednu staru, grbavu babu, koja čuči kraj vatre. Odmah zatim povrveše, od nekuda, i neka deca, i žene, i mladići, puno ih dodje. Moje sestre odoše da vide sobu u kojoj ćemo noćiti, a ja zarih glavu u šake, da ne gledam sirotu, grbavu babu i njenu bedu. Gušite su me suze, — davio me dim, štipao me za pči, i ja zajecah. Ah, to su bile suze iz srca, suze pune bola, patnje, poniženja i izgubljene nade. Plakala sam, ali to je bio onaj plač što ne ublažava bol. A bol, i samo bol i on postaje navika, a navika zamara, jer otupljuje nerve. I ja sam bila umorna od tuge i bola, ali sam i dalje trpela. Nisam dala ni vrata da se otvoru. I kada su se sestre vratile, i kada je nastala larma dece koja su bila gladna i umorna, ja sam se trglu, — ne treba misliti samo o sebi. I dok sam spravljala mleko za decu, razgovarala sam sa babom i svima ostalima, i dim više nisam osećala, a posle večere nisam mislila na oćajanje, i odmah sam zaspala na tvrdoj postelji.

Rano idućeg dana pošli smo. Opet smo imali lepo jeseenje jutro. To je bilo od onih toplih jutara kada se ve-

selo ustane, i još veseliye udahne prvi svetli zrak. Ja ne znam šta je to, ali ja osećam: sa dna duše, javlja se i podiže neki topli, davno zaboravljeni osećaj nečeg bezgranično srećnog, prijatnog, ali i puno tužnog, da se u srcu osete suze koje na oči navru. O, kako je čovek tada dobar! To je momenat iz onog blaženog doba našeg detinjstva, kada je sve tako lepo i veselo. Kada bi ljudi često imali ovakvo osećanje, i setili se prijatnih dana svoje bezazlene mladosti, ja verujem, da bi mnogo bolji bili, jer onda bi se razumeli, oprastali i voleli, unesto što se biju.

Išla sam pored kola i gurala lepotu dana. Put je bio strm, i vrlo odjav za kola, ali za oči koje vole divlju lepotu prirode, bio je divan, — sa rekam koja je besno, sa hukom, jurila, i lomila se o nepomičnu, strmu klisuru. Točkovi naših kola bili su na samoj ivici puta, a mali voćići, teško dižući, stajali su, nemoćni da kola izvuku. Sav užas i gva veličanstvenosti! Pored nas jahao je jedan mlad potporučnik, sa rumenim, detinjim licem. Video je našu nezdodu, i naredio vojnicima, tim sirotim ljudima, koji se na tuđu muku nisu mogli ni osvrnati, efr su imali i suviše svojih, — da nam pomognu, i za jedan čas, mi smo opet imali lep drum, koji je ipak išao uz brdo, ali postepeno. Mladi potporučnik postao nam je saputnik. To je bio divan mladić, sa nežnim, — devdjačkim licem; sa dušom punom ideala, punom nade na život, koga je život na prvom koraku tako nemilostivo odgurnuo, i pokolebao veru i dušu njegovu. Žalio se na svoju sudbinu, siroti mladići i kada me je svojim rečima, iskrenim i prostim, osvojio i rastužio de srca, pogledah u nebo, nasmehaj se i rekoh mu: „Ostavite to, mladiću, — pogledajte ka-

se kakav muškarac. Udovac, samac, sve mu po kući pomirilo pa mora on da dolazi na grobove im i iznosi u pokoj duši. Nakupovao simite, penjerlje i druge kolače iz furundžijina. To poredajao po grobove. I ukočeno, čisto očajno stoji i pogledom moli dolazećeg sveštenika: da što pre dodje do njega, prepoje te njegova grobove, te kako bi mogao što pre on da ode sa groblja, pobjegne i ne sluša više oko sebe ovaj plač, cvilenje koje se svaki čas sve više diže, ponavlja i gubi u kricima:

„Tugo, Mito, domaćine!
„Kuku Jovo, kuku čedo! Lele sinko! Pa što mi se čedo u snu češće ne javljaš i ne dolaziš? Dodji sinko, javi mi se, te majka bar u snu češće da mi te vidja i razgovara. Cvili već iznemogla mater.

Ali joj sveštenik ne daje dalje. Brzo joj prepojava taj grob sina, da bi se ona onda morala dići od njega i utirući suze, brcajući još od plača onda počela da razdaje prosjacima, slepcima i klijastima. A kao što je red i običaj da pri tome pomno motri i gleda: da ako koje slepo, klijasto prosjače naukuje po godinama i po izgledu na njeno umrlo čedo, ona da toga onda najviše gosti i priziva ka sebi:

— Hodi čedo! Hodi ovamo! Pa kao da joj je sinčić sam uslao iz groba postavlja ga do sebe, hrani ga i trpa mu u nedra nudeći ga svačim: — Uzmi sinko! Obidji, okusi od ove pite, kolača. Najviše ovo uzmi. Dobro je to. Slatko je. Pokojno moje čedo najviše mi je to volelo da jede... Uzmi sinko, uzmi čedo!

A pored toga da i ostale prosjake, božjake zove, priziva i njima da razdaje. A njih je puno. Iz cele varoši, svih mahala. Pa čak i sumanutu, poluludu. A osobito tada, na zadržnici. Jer to im je kao neki njihov pravnik. I dok traje plač, naranjanje nad grobovima, služba božija u crkvi dok ne počne da se prepojava i razdaje u pokoj duša svi su oni tamo na ulazu od groblja, oko porta. Tu Krenko, Toza, Noza, ludi Stefan, Ljuba... Svi oni. I s obe strane ulaza lepo poredjani. Neki umiveni, zakrpljeni, sa velikim torbama i bisagama u kojima će jelo da među što će im preostati i sa testijama od voće u kojima će pice pribirati. I gledajući sa ulaza na groblje, slušajući pojanje crkveno iz crkve, čak se neki od njih krste, metanišu i odgovaraju na jektenja. Sumanutu već ne. Oni, onako polunagi, kao bežedi ispred nečega grde se uznevereno i uplašeno gledajući na groblje plač, upaljene sveće. A opet svi, svaki čas željno pogledaju i iščekuju kada će da se svrši služba i počne razdavati jelo. Neki još od sada, glasno, probiraju lepše, bogatije grobove. A neki, i to čuveniji u celoj varoši od ovih prosjaka i božjaka imaju naročite svoje grobove: obične kakve poznate, bogate porodice kod čijih grobova oni uvek idu i tamo kao neki stalni gosti sedaju za trpezom da jedu piju u pokoj duša.

Bora Stanković:

Grad i okolica.

mevni kalendar.

Danas je neđjelja 4. novembra, po starom 22. oktobra. — Rimokatolički: Karlo Boromejski bisk.; pravoslavni: Averkije episkop.

Casnička i činovnička kasina otvorena je do 12 sati u noći.
C. i k. vojnički dom: Citanica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku.
Beogradski orkestru (u zlimskom pozorištu, prile Boulevard): Dvije predstave, prva u 4 sata poslije podne a druga kao obično u 8:30 sati uveče.

Kinematografi: Vojni kino u Kralja Milana ulici 56 (Kolosum): U 4 i 6 sati poslije podne predstave za vojnike. — C. i k. gradjanski kino na Terazijama broj 27 (Paris): U 2:30, 4 i 6 sati poslije podne predstave za gradjanstvo. — „Slavija“: U 3:30 i 6 sati poslije podne predstave za gradjanstvo.

Noćna služba u ljekarnama: U sedmici od 4. do uključivo 10. novembra obavljaju noćnu službu u Beogradu ove ljekarne: Kušaković, Knežev Spomenik 2; Sekulić, Takovska ulica 3, i Protić, Kralja Milana ul. br. 87.

Red vožnje parobrodoz iz Beograda u Zemun: 7, 8, 9, 10, 11 i 12 sati prije podne; 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 sati poslije podne. Iz Zemuna za Beograd: 6:30, 7:30, 8:30, 9:30, 10:30 i 11:30 pr. podne; 1:30, 2:30, 3:30, 4:30, 5:30, 6:30 i 7:30 posl. podne. — Iz Zemuna u Pancsovu: u 6 sati ujutro i u 12 sati u podne. — Iz Pancsove u Zemun: U 8:30 sati prije podne i 3 sata poslije podne. — Ladja, koja vozi između Zemuna i Pancsove i obratno ne pristaje u Beogradu. — Brodarski saobraćaj Babac-Smederevo. Polazak iz Beograda za Babac: srijedom i subotom u 7:30 sati ujutro; iz Sapa za Beograd: četvrtkom i neđeljom u 7 s. ujutro; iz Beograda za Smederevo: četvrtkom i neđeljom u 3 sata poslije podne; iz Smedereva za Beograd: utorkom i petkom u 8 sati ujutro. — Brodarski saobraćaj između Beograda i Budimpešte: Brod iz Beograda za Budimpeštu kreće svakoga dana u 5 sati izjutra; brod stiže u Budimpeštu drugoga dana u 5:30 sata poslije podne. — Iz Budimpešte za Beograd kreće brod svakoga dana u 8 sati prije podne; u Beograd stiže taj brod drugoga dana u 7:20 sati poslije podne. — Brodarski saobraćaj između Zemuna i Szegeda: Odlazak iz Zemuna prema Titelu, Szegedi: U ponedjeljak i četvrtak u 12 sati u podne. Dolazak u Szeged: U utorku i petak u 1 sat poslije podne. — Odlazak iz Szegeda prema Titelu i Zemunu: U srijedu i neđelju u 6 sati ujutro. Dolazak u Zemun: U srijedu i neđelju u 6:40 sati uveče.

Kretanje parobrodoz za vojnike. Odlazak iz Zemuna i Beograda u Oršovu svakoga ponedjeljka, srijede i subote. Odlazak iz Beograda u 5 sati izjutra, dolazak u Oršovu u 3 sata i 10 minuta poslije podne. Iz Oršove u Zemun i Beograd svake neđelje, utorka i četvrtka, odlazak iz Oršove u 5 sati izjutra, dolazak u Beograd u 8:30 sati u večer.

Botanička bašta. Otvorena utorkom, četvrtkom, neđeljom i praznicima. Posjet bolnicama u bolnicama: U bolnici „Brčko“: od 2—4 sata poslije podne. U bolnici „Bruna“: od 9:30—12 sati prije podne i od 2—4 sata poslije podne. — U c. i k. gradjanski bolnici: u utorku, četvrtak i neđelju od 1—3 poslije podne. Vojno parno toplokupatilo u Car Dušanovoj ulici. — I. Kupatilo u kadama: a) Za vojne osobe otvoreno radnim danima od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a neđeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — b) Za gradjanstvo radnim danima od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a neđeljom i praznicima od 9 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — 2. Parno kupatilo za časnike i njima ravne činovnike otvoreno je utorkom, srijedom, petkom i subotom od 7 sati prije podne do 5 sati poslije podne, a neđeljom i praznicima od 7 sati prije podne do 12/2 sati u podne. — Za gradjane muškog pola otvoreno je parno kupatilo ponedjeljkom i četvrtkom (ako u te dane ne pada kakav praznik) od 9 sati prije podne do 5 sati poslije podne. — Casnicima i njima ravnim činovnicima stoji na volju da se služe parnim kupatilom i u dane određene za gradjanstvo (ponedjeljkom i četvrtkom). Blagajna se zatvara radnim danima u 12/2 sati, a neđeljom i praznicima u 12 sati u podne.

Rimokatolička služba Božija.

Danas, u neđelju 4. novembra držaće se:

I. U Dvoru: U 1/2 8 sati u jutro sv. misa za vojnike.

U 9 sati prije podne svečana misa prigodom imendana Njegovog Veličanstva cara i kralja Karla.

II. U župnoj crkvi: U 8 sati u jutro sv. misa.

U 10 sati prije podne srpsko-hrvatska propovijed i pjevana sv. misa. U 4 sata po podne večernja.

U poslene dane prva sv. misa po čima u pol 7, a druga u pol 8 u jutro.

Evangeličko bogoslužjenje.

Danas, u neđelju 4. nov. održaće se u evangeličkoj crkvi, Vučka Karadžića ulica u 9 sati u jutro bogoslužjenje u magjarskom, a u 10 sati u njemačkom jeziku.

Mojsijevsko bogoslužjenje.

Danas u neđelju 4. o. m. biće uz jutarnju molitvu u mojsijevskoj sinagogi oškenazijske vjeroispovjedne opštine u Kosmajskoj ulici br. 51, svečano bogoslužjenje u čast imendana Njegovog Veličanstva cara i kralja Karla.

Prilog.

Gospodja Viktorija Risaković-Jugović, apotekarska supruga iz Stapara, ustupila je kao i ranije nagrade svoj posljednji redakcijski honorar u iznosu od K 14,52 fondu za udovice i siročad. Pomenuta svota upućena je fondu.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 4. novembra 1780. god. rođen je francuski istoričar Philippe Paul graf Ségur. Oduševljen francuskom revolucijom ovaj je plemić za vrijeme francuske revolucije dobrovoljno stupio kao redov u jedan bavarski puk, ali već za tri godine postao oficir, a pod Napoleonom i general i carev adjutant. Kao takav pratio je cara u ruskoj „otadžestvenoj vojni“ 1812. god., koju je opisao u svome čuvenom djelu „Istorija velike armije 1812. god.“ Umro je u dubokoj starosti (93 god.) 1873. — 4. novembra 1787. god. rođen je ugledni engleski glumac Edmund Kean (izg.: „Kin“). Još kao dijete igrao je manje uloge na pozornici, zatim u putujućim družinama. Tek kada je dobio mjesto u londonskom pozorištu „Drury Lane“ (1814. god.) proslavio se kao Shylock, Othello, Richard III, Macbeth, Hamlet i Jago. Prilikom gostovanja u Americi (1820/21) i u Parizu (1818. i 1828. god.) ukazivane su mu najveće počasti. — 4. novembra 1812. god. rođen je u Veroni talijanski pjesnik Alcaide Veron Alcaide. Umro je 1878. godine. — 4. novembra 1840. god. rođen je u Parizu čuveni vajar Auguste Rodin. Prve je uspehe postigao 1877. god. sa kipom, koji predstavlja „gvozdeno doba“, zatim 1881. god. sa kipom Jovana Krstitelja. Najčuvanija su mu djela i grupa „Calaiski gradjani“ i spomenik Victora Hugo-a. Čuveno je i njegovo najveće djelo „Ulaz u pakao“. — 4. novembra 1847. godine umro je u Leipzigu njemački kompozitor Felix Mendelssohn-Bartholdy. Rođen je 1809. godine. — 4. novembra 1856. godine umro je francuski slikar Paul Delacroix. On je za svoje predmete uzimao najviše predmete iz francuske i svjetske istorije. Od njega je ostalo nekoliko čuvenih portreta Napoleona I. — 4. novembra 1867. godine potukao papinske i francuske čete, koje su se bile iskrale u Civitavecchii radi čuvanja integriteta papine države, u borbi kod Mentane Garibaldi, koji je sa svojim dobrovoljačkim odredima pokušavao da prođe do Rima i da učini kraj papinoj državi. Kada je Garibaldi, — koji je već bio dosta duboko našao u papinu državu, — čuo za francusku intervenciju (a i zvanična Italija morala je pod pritiskom stranih sila zauzeti neprijateljsko držanje prema Garibaldiju), odmah je počeo da se sa svojih 4000 ljudi povlači, trudeći se, da se dohvati napuljskih planina. Kod Mentane ga stigao papinski vojni odred u jačini od 8000 ljudi, kojima se bio pridružio francuski ekspedicioni zbor, ovaj se posljednji u prvi mah izrazo rezervisano, no vidjevši, da papina vojska ne može izaći na kraj sa garibaldićima, stupi u borbu i rasfuri ih. Pošto su Francuzi u toj borbi prvi put

praktično upotrijebili svoje nove puške „Chassepot“ e, to je francuski general u povjerljivom izvještaju o borbi kod Mentane naglasio dobru uspjeh novih pušaka čuvenim riječima „Les chassepots ont fait merveilles!“ („Chassepot“ i počinise čuda) Grijeskom nadležnih u Parizu, ovaj povjerljiv izvještaj bude objavljen, a gorspomenuete riječi, koje su od tada postale krilatica, izazvale silno ogorčenje u Italiji. Još dugo godina docnije citirane su kao motto u političkim člancima. — 4. novembra 1870. god. opkolili su u toku njemačko-francuskog rata Njemci jaku tvrđavu Belfort (blizu sadašnje francusko-njemačko-švajcarske tromeđe) i otpočeli su je opsjedati. Tvrđavu je branio pukovnik Denfert-Rochereau, koji je održao Belfort sve do kraja. Tek ugovorom o primirju utvrdjeno je, da se belfortska tvrđava preda Njemcima na okupaciju. Za vrijeme pregovora o miru Bismarck je u prvi mah uporno zahtijevao ustupanje Belforta Njemačkoj, ali je najzad odustao od toga zahtjeva. — 4. novembra 1873. god. umro je u Varaždinu hrvatski kompozista Ivan Padovec. — 4. novembra 1911. god. potpisali su u Berlinu tadašnji njemački državni sekretar za spoljne poslove pok. Kiderlen-Wächter s jedne i tadašnji francuski ambasador u Berlinu Cambon s druge strane poznati njemačko-francuski sporazum o Maroku. Ovim je sporazumom uređeno marokansko pitanje, koje je tada (kao i prije toga 1905. god.) prijetilo da izazove svjetski rat.

Dobrotvorni koncert Steffi Hegyesi u Beogradu.

Kao što smo već javili, prirediće danas, u neđelju 4. novembra u velikom pozorišnoj dvorani „Kasine“ na Terazijama gospodjica Steffi Hegyesi dobrotvorni koncert sa slijedećim programom:

1. Mozart: Anja Cherubina iz opere „Figarova ženidba“;
 2. Grieg: „U ladji“;
 3. Max Reger: „Wiegenlied“;
 4. Loewe: „Niemand hat's gesehen“;
 5. Milan pl. Reizer: „Uspavanka“;
 6. Hugo Wolf: „Bescheidene Liebe“;
 7. Oskar Dienzl: „Liliomszal“;
 8. Ivan pl. Zajc: „Lastavicam“.
- Sve gore navedene programne tačke pjeva gđjica Hegyesi uz pratnju glasnika.

Uz pratnju orkestra izvođiće se još slijedeće tačke:

9. Alabijaj: „Slavuj“ (koloraturna arija);
10. Puccini: Anja iz opere „Madame Butterfly“ i znameniti koloraturni valcer „Poljubac“ od Arditta. Osim toga iznjevće uz sudjelovanje cijele vojne glazbe kapelnik Piro dvije nove kompozicije, koje nijesu još svirane u Beogradu.

Pratnju na glasoviru preuzeo je g. Milan pl. Reizer, učitelj pjevanja na hrvatskoj operi u Zagrebu.

Početak je u 8.30 uveče.

Preprodaja karata za koncert vriše na blagajni „Kasine“ u zgradi mjesne etapne menaže (Terazije 25). Ulaznice važe kao propusnice kako za vojnička tako i za gradjanska lica. Na blagajni se ujedno dobiva i raspored koncerta.

Za koncert vladu u cijelom gradu živ interes, pa ima nade, da će on biti vanredno posjećen. Ova umjetnica to potpuno i zasluzuje.

Mitrovske zadušnice.

Juče su bile zadušnice pred Mitrovdan.

Zadušnice su dan, kad pravoslavni hrišćani pohađaju grobove svojih umrlih milih i dragih i prelivaju ih vinom. Tramvaji za Novo Groblje bili su preko cijelog dana prepuni svijeta. Svako je žurio da grobove svojih srodnika obidje i održi im pomen. Veliki broj Beogradjana bio je juče na Novom Groblju, da zakiti grobove svojih dragih pokojnika cvijećem i vijenicima.

Kraljevsko ugarska državna dobrotvorna lutrija.

Na osnovu najvišeg naredjenja uprava ugarskih lutrija svakih 1/2 godina priredjuje državnu lutriju, čija je čista dobit namijenjena kulturnim i dobrotvornim ciljevima. Tako rečena uprava sada priredjuje XXXIII. državnu dobrotvornu lutriju sa zgoditcima u ukupnom iznosu od K 475.000.— čistih. Glavni zgoditak iznosi K 200.000.—, a osim toga ima još 14.884 zgoditaka od 30.000, 20.000, 10.000, 5.000, 1.000, 500 i t. d., koji se svi isplaćuju u gotovom novcu. Jevtinoća, velika vjerovatnost za uspjeh i najzad dobrotvorni karakter tih lozova nalažu nam, da svojim poštovanim čitaocima najtoplije preporučimo tu lutriju. Vučenje će biti 6. decembra t. r. god. Lozovi mogu se dobiti kod kr. ug. lutrijske uprave u Budimpešti IX, Fövámhivatal (Hauptzollamt), i to pošto se unaprijed poštom pošalje novac. Plan ove lutrije nalje rečena uprava na zahtjev svakome besplatno i bez poštarine. Cijena lozova iznosi 4.— K (četiri Krune) od komada.

Izgubljeni novčanik.

Ženski novčanik sa ogledalom, tamno-sive („braun“) boje, u kome se nalazilo sedamdeset kruna u bankovana i nešto sitnog novca, kao i jedno malo pismo, sa adresom sopstvenika novčanika, izgubljen je Poslaničkom ulicom.

Umoljavi se pošteni nalazac, da isti donese u Vespfigemagazin Intendanture Glavne Vojne Gubernije, gdje će od sopstvenika dobiti pristojnu nagradu.

Traže se radi prijema novca.

Radi prijema novčanih uputnica potrebno je da se javi gospodinu Mihajlu Gjorgjeviću, profesoru, sa stanom u Bregovitoj ulici broj 14:

1. Pavle Aršinov, profesor u penziji;
 2. Petar Z. Ilić, profesor;
 3. Dimitrije Premović, profesor;
 4. Dragoslav Gjorgjević, suplent.
- Ako se koji od imenovanih ne nalazi u Beogradu, potrebno je da pošalje svoju tačnu adresu, na koju bi mu se novac mogao poslati.

Prilikom prijema novca potrebno je imati uzta se redarstvenu legitimaciju.

Posljednje brzojavne vijesti.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

Kb. Berlin, 3. novembra.

Zapadno bojište:

Oluja i kiša ograničila je borbenu djelatnost kod svih vojski. U Flandriji podržavao je neprijatelj jaku vatru na grad Bixmude i njegove priključne linije. U noći od 1. na 2. novembra do kraja smo nesmetano od neprijatelja izvršili već davno smjerani premještanje naših linija kod Chemin des Dames-a. Sve su kretnje ostale prikrivene neprijatelju, koji je još do juče o podne protiv tih od nas napuštenih položaja upravljao živahnu vatru. Na rajnsko-maruskom prokopu kod jednog su izvidjačkog napada privedeni sjevero-američki zarobljenici.

Naši su letaci u noći od 1. na 2. novembra bombama napali na London, Chatam, Gravesund, Ramsgate, Margate i Dünkirchen. Prema jakm požarima, koji su u tim mjestima izbili, može se zaključiti, da je napad imao dobro djelovanje. U posljednjim danima djelovalo se kod naših borbenih letaca broj njihovih vazdušnih pobjeda: kod poručnika Müllera na 32, podnarednika Bucklera na 23, poručnika Böhma na 21 i poručnika Bongratza na 20.

Istočno bojište:

Kod Dvinska, Smorgona, Baranovića i na donjem Zbruczu oživjela je vatrena djelatnost.

Macedonsko bojište:

Na ovom frontu uzdigla se topnička borba istočno od Vardara do znatne jakosti.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Njemački večernji izvještaj.

Kb. Berlin, 3. novembra.

Ni sa jednog bojišta nijesu javljeni do sada naročiti događaji.

Pooštreni podmornički rat.

NOVA POTAPLJANJA.

Kb. Berlin, 3. novembra.

U zatvorenom prostoru oko Engleske potopile su naše podmornice opet 4 parna broda i 2 jedrenjaka, među njima je jedan parni brod pucnjavom ljtjeran iz osigurane pratnje. Jedrenjaci su engleski, „Cupido“ sa 12.500 tona, (tovar zapušaći i kreda), zatim „Tom Robber“.

Venecija proglašena otvorenim gradom.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Rotterdam, 3. novembra.

Talijanska vlada, da sačuva venedjanske znamenitosti, proglasila Veneciju otvorenim gradom. (To bi imalo značiti, da se Venecija, koja je uređena poput tvrđave, ne će oprati četama središnjih vlasti. Op. Ur.)

Francuski listovi predviđaju dalje odstupanje Talijana.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Bern, 3. novembra.

„Petit Journal“ javlja iz Rima, da se ofenziva središnjih vlasti nastavlja velikom brzinom i žestinom. Talijanska vojska uzmiče i nastoji, da se riješi neprijateljskog uticaja. Biće potrebno da talijanska vojska odstupi i dalje od Tagliamonta. (To se već zbillo. Op. Ur.)

Porazni uticaj pobjeda središnjih vlasti u Londonu.

Kb. Berlin, 3. novembra.

Wolfow ured javlja: Pobjeda njemačkih i austro-ugarskih četa i stom Italije izazvalo je u Engleskoj zaprepaštenje. Svi su krugovi bolno iznenađeni, pošto su svi bili uvjereni, da Austro-Ugarska više nije sposobna ni za kakvu ofenzivu. Još za vrijeme, kad je napad već bio započeo, rekao je Sir Edward Carson prema izvještaju „Timesa“ triumfirajući: „Promislite samo, Austro-Ugarska hoće da se i dalje boril bitak svih talijanskih tekovina Engleske strahovito boli, jer su njihovi listovi još 22. septembra pohvalno naglasili, kako je Italija jedina država od sporazumnih sila, koja je središnjim vlastima otela šijekove evropskih zemalja.

Proglas nove talijanske vlade.

Kb. Lugano, 3. novembra.

Nova talijanska vlada izdala je povodom prodiranja četa središnjih vlasti u gornjoj Italiji proglas na narod, u kojem veli, da se u ovaj čas radi o bitalijine biti za Talijane. Stoga vlada moli narod, da bude složan i disciplinovan.

Parlamentarisanje njemačke vlade.

(Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“)

Berlin, 2. novembra.

U skorom će vremenu novi državni Kancelar pred glavnim odborom Reichstaga iznijeti svoj program. Hertling će prije nego se opet u svrhu predaje svoje dojučoršnje dužnosti na kratko vrijeme povratiti u München, još neko vrijeme ostati u Berlinu, da sudjeluje u vijećanjima, koji od parlamentaraca da udju u novu njemačku vladu. Drži se, da će podkancelarom postati jedan naprednjak, i to Payer ili Dove.

Vazdušni napad na London.

Kb. London, 3. novembra.

Reuterov ured donosi zvanično saopštenje napada na London, u kome nastoji umanjiti uspjeh njemačkih letilica. Izvještaj na kraju veli, da se protiv njemačkih letilica uzdiglo više engleskih vazdušnih brodova, od kojih da su svi neoštećeno — povratili natrag.

Zvanične objave.

OBJAVA.

Naredbom c. i k. V. G. G. odj. 8/a. br. 18.208 od 18. oktobra 1917. dignut je Ludwig Eichenwald sa dužnosti nadzornika nad firmom Radović & Comp. u Beogradu, a na njegovo mjesto određen je Josef Gscheidt, Knez Mihailova ul. br. 49.

C. i k. okružno zapovjedništvo Beograd-grad.

Dobar Klavir

ILI PIANINO

traži se odmah. Ponude još u ponedjeljak podneti A. Esra, Knez Mihajlova ulica br. 30.

33679

::: HOTEL :::

BALKAN

Svakoga dana

KONCERAT

I. bečke salonske DAMEN-KAPELE.

U neđelju i poslije podne.

Franc A. Ludwig.

33674

EKSPLOZITIVA PETAŠKINSKE-UGARSKÉ KOMERCIJALNE BANKE

U BEOGRADU KNEZ MIHAJLOVA 50. GLAVNA UPRAVA C. I K. MONOPOLA PETROLEJA I ŠPIRITA

Bavi se svima bankarskim poslovima, pošiljkama novca iz Austro-Ugarske i za Austro-Ugarsku, savezničke i neutralne države.

Specijalno odjeljenje za šiljanje novca ratnim zarobljenicima i interniranima.

Prima uloge i obavlja mijejanje novca po najkulantnijim dnevnim kursovima. Zasebno odjeljenje za robu za sve vrste trgov. poslova.

Osnovna glavica i pričuva 232.000.000 kruna.

CIJENE OGLASIMA:

Osmiina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Pripisano: Pešina jednog milimetar retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Pešina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasniki Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

MALI OGLASI
Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmiina jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje . . . 10 helera
Pripisano: Pešina jednog milimetar retka (70 mm široko) staje . . . 40 helera
Bilješke: Pešina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje . . . Kruna 4
Mali oglasniki Jednostavna riječ 7 helera, sa masnim slovima 14 helera.

Dentista F. B. Brill

Beograd.
Makedonska ulica broj 5.
(do pošte)
„Amerik. specijalista“

„ZUBE“ vještačke u zlatu
i u kaučuku samo se u
mome ateljeu izrađuju po
najboljem originalnom
amerikanskom sistemu. Pri-
mam od 8—12 i 2—6.
823-1

Specijalista za kožne i ve-
nerične bolesti

Dr. Milivoje G. Cermanović
prima od 1—3 poslije podne.
Kralja Aleksandra ul. 84.
33621-1

ZUBNI LEKAR
HRISTINA ORLUŠIĆ
stanuje Terazije br. 9.
I sprat.
Ord. od 8—12 prije podne.
i od 2—6 poslije podne.
33567-1

Kupovine i prodaje.
Prodajem odličan gramofon
sa četrdeset ploča
za 250 kruna. Uplatiti Prote
Mateje br. 27. 33648-2

Ko ima Koksa
ne može da ga upotrebi,
neka ponudi knjižari Živković.
Knez Mihajlova 30. 33662-2

Prodaje se
jedna kasa, tišerska teza i
alat, kao i gotovi sanduci za
pakovanje. Uplatiti u ulici „Kra-
ljice Natalije“ 94. 33671-2

Prodaju se
tri masivne teze sa stolkama
za trgovinu i velika fina šil-
fovana ogledala. Uplatiti u ra-
dnji Josifa Avramovića Knja-
ginje Ljubice ul. 15. 33669-2

Namještenja.
Traži se djevojka
za posluživanje. Jevremova u-
lica 41. 33654-g-8

Služavku mladju
za ceo kućevni posao traži se
kod manje porodice. Uplatiti
Topličin Venac br. 7. I sprat
desno. 33640-8

Tražim dva mladja
i dva starija momka za sve po-
slove. Pored plate može imati
lišanu i kvartir. Adresa u
Administraciji „Beogradskih
Novina“ pod znakom „Mamak
613“. 33645-3

GRAND HOTEL
potrebuje dva Picolo. Stupiti
mogu odmah. 963-8

Radenicu
za ženske šešire potrebuje
salon
Sime M. Lazarevića
Kralja Milana 120.
33672-3

Traži se služavka
za ceo kućevni posao. Dobra
plata i kost. Uplatiti u Knja-
ginje Ljubice 7. 33673-3

Stanovi.
Traži se
jedan nov ili stari do-
bro očuvani klavir na
prodaju. Uplatiti u admi-
nistraciji ovog lista „Od-
mah 614.“ 33656-4

Izdaje se
dve namještene sobe u blizini
bivše vojne akademije, pored
tramvajske pruge, stupiti mo-
že odmah. Uplatiti u avilji u
zasebnoj kući, Nemanjina ulica
br. 24. 33663-4

U Brankovoj ulici br. 29.
izdaju se odmah pod zakup
više malih stanova od jedne
i dve sobe i kuhinje. 33664-4

Razno.
Sava M. Šapčanin
ne može ove godine primati
posete o svojoj slavi Sv. Di-
mitrija. 33649-5

Dobra nagrada.
Gospodin, kome je u četvr-
tak prije podne nestalo na Ve-
likoj pijaci nošeta — svog plat-
nenog zavoja — sa izvjesnom
sumnom novca i sa diplomom
o državnom ispitu, legitimacijom,
dozvolom za privatni rad,
dokumentima o podanstvu i
drugim hartijama koje samo
za njega i njegovu porodicu
imaju vrednosti, daće dobru
nagradu onome ko mu done-
se dokumenta u njegov stan,
Brankova 14 ili ih preda ad-
ministraciji ovog lista ili re-
darstvu, ili ma na koji način.
Ko bi ih našao i zajedno s
novcem predao, dobiće 200
kruna pa i više. 33668-5

Nudi se

stan besplatan od 2 sobe i kuhinje
da za to ista osoba poslu-
žuje porodicu od dve osobe.
Topličin Venac br. 1. gornji
sprat. 33665-5

Traži se jedan klavir
ili planino pod zakup. Ponude
na adresu g. direktora Farka-
sa, Peštanska Ugarska Komer-
cijalna Banka, Knez Mihajlova
ul. 50. I sprat. 33661-g-5

Gospođa Jelica Todosić u-
čiteljica iz Suvodanja — Sta-
va srez Podgorski okr. Vajjev-
ski, neka se javi potpisatom
radi prijema nekoliko novča-
nih pošiljaka koje odavno stoji.
Valjevo, novembra 1917. god.
Drago Sekulić, hotelier. 33652-5

Planino

traži pod najam Dr. Andor,
uredništvo „Belgradski Hitek“.
33652-g-5

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Gasse 3545, M. B. Genf.
Schweir. Molim za izvještaj
o mom mužu Mjulinu Niko-
liću, obučaru iz Sapa, koji je
nestao 24 septem. 1914. god.
i od onda neznam ništa za
njega. Čulo se da je ne-
stao u borbi na Gučevu.
Bio je vojnik 2. poziva, nare-
dnik 6. puka, 3. bataljona.
Blagodar Leposava Nikolić,
kateđija, Šabac, Jevremova
ulica 34. A-2767-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Moj muž Života Ranković
iz Rabrova, od dužeg vre-
mena nije mi se javljao. Mo-
lim izvjestite me da li je
Ranković Ljubica iz Rabrova,
okrug Smederevo. 33638-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va, Molim lepo da ishodite
za ma kakvu pomoć jer sam
stara i samohrana bez ikoga
svoga, a iznemogla i obolela
za rad. Molim za što bržu po-
moć. Ponizna Julita Stanisav-
ljević, Dečanska ulica br. 7.
33639-8

Jovanu Premoviću, Case
3545 M.B. Geneve (Suisse).
Molim da me izvjestite, da
li je živ moj muž Kosta Pro-
kić, služitelj Glavne Kontrole,
koji je otišao 1915. god. iz
Srbije sa svojim predsednikom,
ali se do danas nije javio.
Spoštovanjem Katica K. Pro-
kić, Čučuk Stanina ulica br. 4
Beograd. 33647-3

Molim sve prijatelje mo-
ga muža Dragomira Prodanovi-
ća, rezervnog potporučnika
koji što o njemu znaju, da mi
jave, jer do danas nikakvih
izveštaja nemam. Unapred bla-
godari, Ruža Prodanović Sv.
Pantejevska ulica br. 50. Niš.
33661-8

Jovanu Premoviću, Case
3545. M. B. Geneve. Molim
vas javiti mi šta je sa mojim
sinovima Milorodom i Vlasti-
mirom Cokićem, radnici niške
šešez. radionice, pošto mi se
nikako ne javljaju. Draga Co-
kić, Nemanjina 44. Niš.
33653-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim dostavite sledeće
izveštaje: Radislava Rogića,
izveštava svoga muža Blagoja,
da je za snahom Višnjom i
ostalim familijom živa i zdra-
va, neka ne brine, karte do-
bilja, nek se javlja češće.
Jelica Milića, izveštava ta-
kodje mužu Vladimira, da je
sa djetcom živa i zdrava. nek
ne brine i željno očekuje karte.
Milica Dunjća, izveštava
svoga muža Petra i devera
Raju, da je sa celom zadrugom
živa i zdrava, sliku smo
dobili. Drina i Nole ljube tati
ruke. Javljajte se češće.
Radojka Rogića, izveštava
svoga muža Milorada, da je sa
djetcom i celom zadrugom ži-
va i zdrava, nek ne brine. Jela
ljubi ruku svome tati.
Ljubisav Rogić, izveštava
svoju braću Stevana i Radomi-
ra, da je sa celom zadrugom
živ i zdrav, ne brinite za
nas. Željno očekujemo vaše
karte.
Kako imenovana lica nisu
dobili izvještaj od kuće a svi
su iz Kosjerića to vas molim
dostavite im. Pozdrav Tima
Jovanović II br. Užice.

Jovanu Premoviću, Gene-
va, za Radoslava Stankovića
Geneva Padoslave primih kar-
tu, u kojoj javljaš da ću no-
vac dobiti od Stane i od Ri-
ste Topalovića. Ništa nisam do
danas dobio. Risti više ne daj
novac, jer vidim da je moj
novac kog njega propao. No-
vac daj mome bratu da mi
šalje, da se ne mućim kao do
sad sa djetcom i tvojim starim
roditeljima. Da li vodiš li ra-
čuna da deca — uče školi i da
im mnogo treba, po tom zim-
sko doba a i skupoća je do-
sta velika. Pošalji Ratku Co-
loviću u Nežider hiljadu kruna
pola u paketima, pola u nov-
cu. Njegova Jovanka mi je
dala kad sam letos bolovala.
Moji prijatelji su jedini Jov-
vanika i Vojin Radmilović. Oni
me jedino pomažu. Novac se-
ljačima ne daj, jer Save Mi-
lića žena i ostali neće da da-
du. Raspišaj za Pausa Marko-
vića, gradski topđija i poziv
a preveden u haubičku bate-
riju II poziva i javi. Jer se nje
nikako javio. Javi što pre mol-
i te njegova mati Jevdokija. Po-
zdravlja te tvoja Rajna Mak-
simović. — Kosjerić.

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Najčuvljive vas molim do-
stavite mome sinu Milovanu
Pantiću vojniku pri blagajni
V. puka II. poziva drin. diviz.
da sam i drugu kartu njegovu
dobila. Mnogo sam se obra-
dovala. Neka mi u buduće pi-
še češće, za nas nek ne brine.
Živan i Mileva zdravo su. U-
jak Vitor vodi brigu o nama.
Neka raspita za Radomira Sta-
nišića, Gvozdana Antonijevića
i Milutina. Broj pošte i sliku
neka pošalje. Milovana Po-
zdravlja. Vama blagodar. Gje-
nadija Pantić. — Kosjerić.
A 2775-8

Jovanu Premoviću, Case
3545 M. B. Geneve. Molim
vas javiti mi šta je sa mojim
mužem Dušanom. Dinićem bra-
varom niške želez. radionice.
Sminka Dinić, Obiljež Venac
23. Niš. 33654-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va, za Filipa Popadića kape-
tana dobio sam 375 kr. septem-
bra. Jula danas javi da je
u oskudici i nek joj zet šalje
preko Bogdana Jakića Kruše-
vac. Javljaj se češće, ja i dje-
ca mnogo brineo za tebe.
Ljube te djeca i Vida Popović,
Bogetić. A 2776-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Molim izvjestite Acu Di-
nića, Milana Stojadinovića, Mi-
lana Mojramovića, Milivoja
Mijatovića da se u buduće
novac i karte ne upućuju na
mene za Požarevac. Novac što
je poslao Milivoj Mijatović,
vraćen natrag, neka reklamira.
Života Lazarević, Smederevo.
33650-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Uuoļjavam gospodina da
dostavi mome sricu Mihailu
Račiću trg. u Marselju sledeće:
Dobri moj čikol. Mi smo
dobro. Kako ste vi? Pišite nam
na Mačvansku ulicu br. 13.
Jer smo stan promenili. Vole
vas vaša sinovica M. D. Račić.
Mačvanska br. 13. Beo-
grad. 33660-8

Tko oglašuje
taj
napreduje!

Svaki može sam zadržati.
Ša mojom patentiranom
ručnom švajtkom

može se tako šiti, kao sa
kakvom šivaćom maši-
nom koža, cipele, hamo-
vi, sudice, kajsi, košuti
čimovi, čebeta, vrece,
šatori i t. d. Ophodjenje
pri kupljenju vrlo lako.
Neophodna potreba za
svakoga radnika, seljaka
vojnika. Bezbroj pri-
znatih slika sa svih
strana.
Za upotrebljivost jamčim.
Cijena kompletna šivać-
ka sa letama, koncima i
uputstvima 440 kruna
pouzećem, a unapred
kad se plati 410 kruna.
Na ratisto se šalje samo kad se
novac unapred pošlje.
Pošiljke se šalju besplatno. Posed-
nici nica da se rabat.
Poručite kod
Josef Bennek
Troppau (Schlesien)
Herrengasse 41.
962 33618

G. IDELSON
OPTIČARSKA RADNJA
Beograd, Knez Mihajlova 21.
Veliki izbor crkvara, naočara, tornjana i t. d. u dubie statu, niki i
kornjači. Savjesna izrada naočari po ličrakom uputstvu. Stovarište
fotografskih aparata i matarijala sa fotografije. Sopotvena radionica sa
električnom snagom. Stovarište hirurških instrumenata i bandaza.
Izrada ortopedijskih aparata i šternika. 32887

STAKLA ZA PROZORE
I NAJBOLJEG KITA.
SITA I RESETA na komad i na tuce.
PRODAJEM SVE PO VRLO UMJERENOJ CIJENI.
KIT JE OD FIRNAJZA I jamčim zato.
SITA SU IZVRSNA ZA PASIRANJE
i za brašno.
PRIMAM I SVE STAKLOREZACKE
RADOVE.
MATA A. ISAILOVIĆ
staklorezce i šitar
VATROGASNA ULICA 11.
33585

Javljamo srođnicima i prijateljima da
ćemo našem dragom tati odnosno dedi
Aleksi Miloševiću
davati godišnji pomen u utorak u 10 sati
prije podne u crkvi sv. Nikole na Novom
Groblju.
Beograd, novembra 1917. god.
Ožalošćeni:
sin; Petar; kćeri: Zivka i Bosa
Voj. Popovića; zet: Dragutin Vra-
žalić; unučad i ostala familija.
33666

Akcionarski kapital
K. 130.000.000.—
EKSPOSITURA
Reserva:
K. 62.000.000.—
ENGLESKO-AUSTRIJSKE BANKE U BEOGRADU
posreduje pri odašiljanju novčanih pošiljaka — i telegrafskim putem — zarobljenicima
i interniranima preko zasebnog odjeljenja brzo, pažljivo i uz umjerenu nagradu.
939

XXXIII kralj. ugarska
DRŽAVNA DOBROTVORNA LUTRIJA
za dobrotvorne svrhe.
Ova novčana lutrija ima 14885 dobitaka u ukupnom iznosu od
475.000 kruna, koji se u gotovu isplaćuju.
Glavni zgoditak 200.000 kruna u gotovu.
Daje:
1 Glavni zgoditak sa 30000 20 zgod. po 300 K 4000
2 29000 40 150 6000
3 10000 100 100 10000
4 5000 200 50 10000
5 zgoditaka sa po 1000 5000 25000 20 50000
6 500 2500 12000 30 120000
7 250 2500 14885 zgoditaka, ukupno 475.000
Vučenje je zapremeno 6. decembra 1917.
Jedna srećka staje 4.— kruna.
Srećke se mogu dobiti kod kralj. ugarske lutrijske uprave u Bu-
dimpešti, glavna carina, po prethodno poslanom novcu. 975

HOTEL CARIGRAD
DONJA ULICA 93, PREKO PUTA ŽELJEZNIČKE STANICE.
Otvoren do 1 sata noću. Prvoklasna kuhinja, odlično piće.
Hrana u Hotelu, a daje se i van uz umjerenu cijenu. 969

Jedina restauracija u Beogradu gdje se
mogu dobiti mađarska jela i pića, to je
UROŠEVA PIVNICA
TERAZIJE BR. 31.
Odlična mađarska kuhinja i dobro piće.
Pažljiva posluga. Obične cijene.
Svako veće koncertat jednog prvoklasnog
orkestra od 7,5 do 11 sati.
33618

Cojana postavljena kućna obuća!
Ženske i muške u svima veličinama, od 22 do 40 kruna.
Ženske, muške i dečije obuće
od boksa i ševroa, plitke i du-
boko, dobrog kvaliteta, propo-
ručuju stovarište obuće
RADIVOJA SAVIN I DRUG
Knez Mihajlova 7 — parod „CARA“.
Proporucuju se muštarijama da se požura nabaviti ženske
kućne obuće dok još veliki izbor traje.
33388

BEČ, VII, Neubaugürtel 34-36.
HOTEL WIMBERGER
u neposrednoj blizini Westbahnhofs, zgodna ve-
za sa svima željezničkim stanicama u Beču. Odli-
čna restauracija, umjerene cijene, lijepa bašta.
Kupatilo u kući. Električno osvjetljenje.
Telefon No. 37447. Lift.
3217

Mome dobrom drugu, rano izgubljenom zaštitniku
i najboljem prijatelju
MILIVOJU RAČIĆU (našem RAČI)
trg. putniku
davaćemo godišnji pomen u utorak 6. novembra u
11 sati u Vaznesenskoj crkvi.
Molimo prijatelje da prisustvuju ovome tužnom
pomenu.
Beograd, Donja ul. br. 89.
Nesretni:
supruga: Natalija; kći: Zaga; sestra: Milja;
zet: Dušan Kostrešević i ostala rodbina.
33646

Emilija (Mila) Stanisavljevića davaće
svom milom jedincu
Mihailu Stanisavljeviću
pešad. majoru,
tro-godišnji pomen u utorak, 6. novem-
bra ove godine, u crkvi sv. Marka, na
Starom Groblju, u 10½ sati prije podne.
Beograd, 1917. god.
33618

Izveštavamo prijatelje i poznanike, da je naš dobar i
nikad neprežaljeni suprug, otac, tast i djeda
Toša Milićević
rentijer
preminuo 31. oktobra u 10½ sati prije podne, poslije dugoga
i teškoga bolovanja u 72. godini.
Sahrana je bila 2. novembra u 9½ sati prije podne.
Opijelo u Voznesenskoj Crkvi.
Beograd, 31. oktobra 1917. Studenčika ulica br. 14.
Ožalošćena porodica:
supruga Katarina; kćeri: Katarina i Desanka; sinovi: Dušan i Borivoje
konjić; poručnici; zetovi: Milan S. Tucaković, inžinjer, pukovnik i Rad-
milo V. Milić, apotekar; unučad: Ika i Jelisaveta Tucaković.
33641

MODE SALON SA RADNJOM
Jelisavete D. Nikolić
Preseljen je iz Knez Mihailove
ulice na Terazije br. 37.
33651

Firmopisac
Frank
Najbrže
Izvršenje
pismenih poručbina
Skice po
želji na
uvid
Brod a/s.
719

Sa najvećim bolom u duši, javljamo srođnicima, prijate-
ljima i drugovima na strani, da smo dobili tužni izvještaj, da
je naša nada, naš mili i jedini sin, plemeniti suprug, nježni
tata, mili brat, sinovac, rođjak, unuk i zet
Ljubomir J. Pavićević
st. prava i rezervni oficir,
umro 5. oktobra, 1916. god. u najboljem dobu u 28. godini
svoga života, a ostavio nas tužne i nesrećne da cijelog svog
života oplakujemo njegov dragocjeni rano izgubljeni život.
Do groba nesrećni i tužni:
majka Julka; otac Ilija; supruga Jelena, s malom kćerkom Ve-
ricom; sestra Zorka; stric Gjordje; strina Julija; braća od stri-
čeva; Dr Aleksandar, Petar inžinjer, Milan trgovac, Gojko i
Miodrag; sestre od stričeva: snahe i zetovi; djeda Andrija Bu-
kumirović; baba Rakila; ujac, ujne, braća i sestre od ujaka,
tetke, tast Stevo Milinković, iz Plevlja; tašta Jovanka; sva-
stike i ostala mnogobrojna rodbina.
A 2777

Duboko ožalošćena porodica Kurtovića, pri-
redjuje u šabačkoj crkvi svome neprežaljenom i dra-
gom suprugu, bratu i stricu
Gjordju P. Kurtoviću
biv. rentieru i narodnom poslaniku,
šesto-mjesečni pomen u srijedu 7. novembra po sta-
rom u 10 sati prije podne, na koji poštovane prija-
telje i drugove pokojnikove i svoje poziva.
33486